

Beszámoló

A Fővárosi Közgyűlés által elfogadott

Budapest – több mint esély! című

Fővárosi települési esélyegyenlőségi program

2010-2011. évi teljesítéséről

BUDA **PEST**

TÖBB MINT ESÉLY

Tartalom

I.	Rövid összefoglaló	3
II.	Teljesítés részletezése	4
II. 1	Rendszerbe épített intézkedések	4
II.1.1	Elvek és tervek a Budapest – több mint esély programban	4
II.1.2	Végrehajtás, eddigi eredmények.....	5
II.1.3	2012-es tervek	7
II. 2	Kiemelt intézkedések és prioritások.....	8
II.2.1	Elvek és tervek a Budapest – több mint esély programban	8
II.2.2	Végrehajtás, eddigi eredmények.....	11
II.2.3	2012-es tervek	13

I. RÖVID ÖSSZEFOGLALÓ

A Fővárosi Esélyegyenlőségi Módszertani Iroda (FEMI) 2009-ben már túllépett a foglalkoztatási szakterületen, az esélyegyenlőség teljes palettáján mértékadó szakmai műhelyként ismerik el a szervezetet. Budapest Települési esélyegyenlőségi programjának kidolgozása is a FEMI műhelyében folyt, a végrehajtást 2010 óta (egyéb feladatai mellett) szintén a FEMI koordinálja. A Budapest – több mint esély című Fővárosi települési esélyegyenlőségi program megvalósítására a Fővárosi Önkormányzat 2010-ben 25.000 eFt, 2011-ben 16.000 eFt forrást biztosított a FEMI számára. A Budapest több, mint esély program végrehajtását, illetve több modul előkészítését a 2010-es évben már elkezdtük. Az intézkedések közül ekkor megkezdett és 2011-ben folytatott elemek:

- ✓ **A mainstream (horizontális) megjelenítés:** A program stratégiai céljainak megjelenését a fővárosi egyéb ágazati stratégiai anyagaiban is meg kell jelenjen, azzal össze kell hangolni ezt 2010-től kezdve folyamatosan beépítettük, beépítjük az általunk készített szakmai anyagokba.
- ✓ **Mérési, értékelési rendszer kidolgozása:** A munkát a 2010-ben kezdtük meg, ennek eredményeképp megszületett a rendszer vázlata, felépítése, elkészültek a szakterületi indikátorok, amelyek bevezetésének előkészítéseként 2011 év végéig megkezdttük azok ágazati egyeztetését.
- ✓ **Település Esélyegyenlőségi Program társadalmi dialógusa:** Ennek keretében 2010-2011-ben összesen 13 saját rendezvényt szerveztünk, partnereink további 31 rendezvényén vettünk részt. Közreműködöttünk 2 munkacsoport (a Fővárosi Autizmus Koncepciót kidolgozó, az antidiszkriminációs hálózat) munkájában. Saját rendezvényeink közül a civilek-intézmények és a főváros együttműködését célzó migránsokkal foglalkozó workshopok és munkacsoportok munkájában mintegy húsz szervezet képviseltette magát. Megalakult az Esély-galéria, ahol a két év alatt összesen 5 hátrányos helyzetű csoportokról szóló vagy hátrányos helyzetű művészeket támogató kiállítást láthattak az érdeklődők.

2011-ben megrendeztük az első Esélyháló konferenciát, 112 résztvevővel, akik segítségével kiépítettük az Esélyháló, mint levelezőlistát és tapasztalatcserére és közös munkára alkalmas csoportot. A társadalmasítást szolgálja a Budapest – több, mint esély című, a települési esélyegyenlőségi programról szóló ismertető kiadvány két kiadása magyar és angol nyelven, ez a civil szervezetek és a lakosság tájékoztatását szolgálja. A teljes szakmai anyagot tartalmazó Budapest – több, mint esély könyv három kötetben jelent meg, az első kötet a stratégiát és célokat, a második kötet az intézkedéseket tartalmazza, 2011-ben 3. kötetként bemutattuk a civil szervezetek esélyegyenlőségi jó gyakorlatait tartalmazó Esélyegyenlőségi Almanachot, amelyben több mint 80 szervezet jó példái szerepelnek.

A rendezvényekről, kiadványokról 2010-2011-ben 88 cikk jelent meg on-line vagy papíralapú lapokban, a rádiós-tévés megjelenések száma 25 (a 2010-es 12 alkalom, szerződésben rögzített Rádió C műsorokon felül), ebből 12 országos sugárzású adókon (M1, Hír Tv, Kossuth Rádió). A műsorban töltött percek és a megjelent cikkek reklámértéke a szokásos, 2010-11-es díjszabás alapján több mint 40 millió forint – amelyet így megspóroltunk. Eseményeinkkel e mellett rendszeresen megjelenünk a szociális és civil levelező listák, valamint a Főváros hírei között (Budapest Hírlevél). Saját honlapjuk www.pestesely.hu havi látogatottsága meghaladta a 6.000-et.

- ✓ **Az "Egymásra lépni tilos!" című érzékenyítő kampány:** keretében 2010-ben esélyegyenlőségi társasjátékot dolgoztunk ki, honlapot készítettünk, amellyel a kampány célcsoportját, a lakosságot, és elsősorban a fiatalokat elérhetjük. A kampány honlapjának látogatottsága 2011-ben 3-4000 fő havonta, a Facebookon 5000 fő csatlakozott az Egymásra lépni tilos!-hoz. 2011-ben a társasjáték 6 példányát helyeztük ki oktatási és művelődési intézményekhez, a játékkal két év alatt mintegy 30 rendezvényen jelentünk meg. A kampányban két alkotói pályázatot hirdettünk, a legjobb munkákból kiállítás készült. A pályázatokra összesen több mint 220 alkotás érkezett, összesen 32 alkotót díjaztunk kisebb nyereményekkel.
- ✓ **Esélyegyenlőségi képzés-koordináció:** célcsoportja 2010-11-ben a fővárosi fenntartású intézmények humán szolgáltató szakemberei voltak, esélyegyenlőséggel és speciális helyzetű társadalmi csoportokkal kapcsolatos összesen 12 kiscsoportos, 1-3 napos képzésünkön több mint 160 fő vett részt.
- ✓ **Befogadó intézmény, munkahelyi esélyfejlesztés:** A képzéseken túl 2011-ben, az Esélyháló-munkacsoport tagjainak, összesen 35 munkáltató részvételével csoportos tanácsadást tartunk, amelynek célja a már elkészített munkahelyi esélytervek vizsgálata, felülvizsgálata, ehhez javaslatok adása és tapasztalatcseréje a gyakorlatról. Az Esélyháló levelezőlista a munkáltatóknak szóló online tanácsadás felületeként is funkcionál. Nők a munkahelyen címmel felfrissítettük speciális helyzetű nők foglalkoztatásáról szóló régebbi módszertani kiadványunkat.

2011-ben az Európa Tanács beavasztotta a Fővárosi települési esélyegyenlőségi programot a legjobb európai gyakorlatok közé, amelyek megjelennek az European Compendium on Equality Mainstreaming című kötetben.

II. TELJESÍTÉS RÉSZLETEZÉSE

II. 1 RENDSZERBE ÉPÍTETT INTÉZKEDÉSEK

II.1.1 Elvek és tervek a Budapest – több mint esély programban¹

A Főváros rendelkezik az ágazatokat érintő programokkal, koncepciókkal, amelyek célja egy-egy ágazat működésének szakmai összehangolása, magas szintű, egységes ellátás biztosítása. Ezek:

- ✓ Fővárosi közoktatási esélyegyenlőségi program
- ✓ Fővárosi szociálpolitikai szolgáltatástervezési koncepció
- ✓ Integrált városfejlesztési stratégia és ezen belül Antiszegregációs terv
- ✓ Esélyegyenlőség 2000 cselekvési program
- ✓ Egészségügyi koncepció
- ✓ Fővárosi drogpolitikai cselekvési program
- ✓ Budapesti szociális charta

A Főváros rendelkezik olyan programokkal, koncepciókkal is, amelyek célja egy-egy hátrányos helyzetű vagy az Egyenlő bánásmódról szóló törvényben védettként megjelölt tulajdonságokkal rendelkező lakossági csoport ellátásának összehangolása, fejlesztése és életminőségük javítása érdekében hátrányaik csökkentése. Ezek:

- ✓ Fővárosi fogyatékosügyei cselekvési program
- ✓ Hajléktalanügyi program
- ✓ Romaügyi program
- ✓ Fővárosi ifjúsáspolitikai koncepció
- ✓ Idősügyi program

...

Különös hiányként mutatkozik az ágazatok szakirányításában az adatok, információk esélyegyenlőségi szempontú gyűjtése és rendezése. Valójában a legtöbb területen az ilyen jellegű mennyiségi és minőségi mutatók azonosítása is hiányzik, így ma még jellemző kérdés a „most hol tartunk” megállapítása, a „hogyan, mivel mérjük a javulást” meghatározása. A rendszerbe építési intézkedések szempontokat adnak ahhoz, hogy az esélyegyenlőség érvényesülését a már működő szakmai programokban és koncepciókban vizsgálni és segíteni lehessen. Az esélyegyenlőség érvényesülése a szakmai programok felülvizsgálatakor a következő szempontok szerint ellenőrizendő:

- Melyek azok a hiányosságok, amelyek rontják e csoportok esélyeit a számukra adekvát szolgáltatásokhoz való hozzáférésben?
- Mennyire töltik be funkciójukat a meglévő esélymegerősítő (kompenzációs) szolgáltatások? (Mennyiségi- és minőségi mutatók keresése.)
- Van-e olyan intézkedési terv elem a szakmai programban, amely rontja egyes csoportok esélyegyenlőségének érvényesülését?
- Milyen feladatokat jelöl ki a szakmai program a célcsoportoknak nyújtott kompenzációs szolgáltatások fejlesztése kapcsán?
- Mi várható a kompenzációs intézkedések beépítésétől?

...

---

¹ A fejezet idézet a Budapest – több mint esély 2., Intézkedések című kötetéből

II.1.2 Végrehajtás, eddigi eredmények

A rendszerbe épített intézkedések közül 2010-ben: mainstream (horizontális) megjelenítés, mérési, értékelési rendszer kidolgozása, a települési esélyegyenlőségi program társadalmi dialógusa kezdődött meg.

A mainstream (horizontális) megjelenítés célja: hogy a program stratégiai céljait megjelenítse a fővárosi egyéb ágazati stratégiai anyagaiban (SZTK, közoktatási, gyermekvédelmi, IVS, antiszegregációs program stb.) is, azzal összehangolja. Ezeket a szempontokat az elmúlt két év során figyelembe vettük minden olyan szakértői munkánál, ahol az értékelés, fejlesztés avagy új stratégiai anyagok kidolgozása volt a feladat. A mainstreaming megjelenítés keretében 2010. végén megvalósult a Települési Közoktatási Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálata. A Fővárosi Hajléktalanügyi Koncepció felülvizsgálatának kapcsán szervezett stratégiai team munkában a céget szakemberként Kulinyi Márton képviselte, annak érdekében, hogy a koncepcióban az esélyegyenlőségi fókuszú szempontok is érvényre jussanak. 2011 IV. negyedévében esedékes a Települési Közoktatási Esélyegyenlőségi Program, valamint a Fővárosi Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció felülvizsgálata, amelynek kapcsán szükséges a felülvizsgálati dokumentumok esélyegyenlőségi mainstreaming elemzése. Az esélyegyenlőség horizontális szempontként való érvényesülése, a végrehajtás eredményeinek mérhetősége, értékelhetősége érdekében megkezdjük egy monitoring rendszer kidolgozását is.

A mérési, értékelési (monitoring) rendszer kidolgozása a fővárosi ágazatok és azon belüli intézmények esélyegyenlőséggel, egyenlő hozzáférés biztosításával kapcsolatos munkájának, eredményeinek értékelhetőségét szolgálja. A munkát a nagy tiszteletnek örvendő ágazati szakértőkből álló csoporttal (Bölcsék Tanácsa) kezdtük meg, 2010 nyarán. Első lépésként a rendszer alapját képező logikai kertmátrix vázát hoztuk létre és vitattuk meg, majd a beavatkozásokhoz rendelt indikátorok és azok forrása került meghatározásra. A Budapest Esély szakemberei által kidolgozott indikátorokat a bölcsék szakterületenként vizsgálták felül és tettek javaslatokat a módosításra. A korrekciókat, és az újabb egyeztetést követően a logikai kertmátrix 2011 év elejére érte el „végső” formáját. Ekkora az is világosság vált, hogy használhatóságához ki kell dolgozni adaptálhatóságát, rendszerbe való beépíthetőségét. Az adaptáció kidolgozását három szempont indokolja:

- az elkészült mátrix mérete és bonyolultság oly mértékű, hogy annak önálló elsajátítása, teljesítése még akkor sem várható el az adatbekérőtől, ha az indikátorokhoz részletes módszertani leírás párosítunk;
- feltételezzük, hogy az adatbekérő már rendelkezik olyan adatokkal, melyek a mátrixban nem szerepelnek, és amelyekkel azt összhangba kell hozni;
- fontosnak tartjuk, hogy a szakterületét jól ismerő adatbekérő, beleszólhasson az indikátorokba, hogy ő maga tegyen javaslatot módosításokra.

A Bölcsék Tanácsa ezért úgy döntött, hogy a bevezetés előtt az adaptálhatóság részletit is kell kidolgozni. A kidolgozás folyamán a három felsorolt szempont közül a harmadik (az adatbekérő bevonása, együttműködésre való felkérése) a leginkább irányadó. Ennek jegyében az év során szakmailag kialakított és egyeztetett indikátorokat, a mérőeszközök kidolgozása és az első adatgyűjtés előtt egyeztetjük a felhasználókkal, azaz az ágazatok vezetőivel. Az ágazati egyeztetések 2011 végén kezdődnek.

Település Esélyegyenlőségi Program társadalmi dialógusa a program végrehajtásának kontrolljára és fejlesztésére szolgál. Résztvevői az érintett stakeholderek (lakosság, civil szervezetek, intézmények, vállalkozások, szakértők stb.), akik különböző platformokon (pl. Rádió C, honlapok, workshopok, Fővárosi Önkormányzat Civil Konzultációs Tanácsa stb.) visszajelzik a program intézkedéseinek hatékonyságát, hatásosságát.

2010. szeptembertől ennek keretében heti egy órás adásban, a **Rádió C**-ben beszélünk az esélyegyenlőségi programról szakértőinkkel és a hallgatókkal. 2011-ben a korábban már működő esélyegyenlőségi referens hálózat újraszerveződött, kiegészült a fővárosban működő intézmények képviselőivel. Az így létrejött **Esélyháló információs és konzultációs lista** több, mint 100 tagját képezéseinkbe, a monitoring rendszer kidolgozásába, az Egymásra lépni tilos! kampányba is bevonjuk.

2010-2011-ben összesen 13 saját rendezvényt szerveztünk, partnereink további 31 rendezvényén vettünk részt. Közreműködtünk 2 munkacsoport (a Fővárosi Autizmus Konceptiót kidolgozó, az antidiszkriminációs hálózat) munkájában. Saját rendezvényeink közül a civilek-intézmények és a főváros együttműködését célzó migránsokkal foglalkozó workshopok és munkacsoportok munkájában mintegy húsz szervezet képviseltette magát. Megalakult az Esély-galéria, ahol a két év alatt összesen 5 hátrányos helyzetű csoportokról szóló vagy hátrányos helyzetű művészeket támogató kiállítást láthattak az érdeklődők.

2011-ben megrendeztük az első **Esélyháló konferenciát**, 112 résztvevővel, akik segítségével kiépítettük az Esélyhálót, mint levelezőlistát és tapasztalatcserére és közös munkára alkalmas csoportot. A társadalmasítást szolgálja a **Budapest – több, mint esély című, a települési esélyegyenlőségi programról szóló ismerető kiadvány** két kiadása magyar és angol nyelven, ez a civil szervezetek és a lakosság tájékoztatását szolgálja. A teljes szakmai anyagot tartalmazó Budapest – több, mint esély **könyv három kötetben** jelent meg, az első kötet a stratégiát és célokat, a második kötet az intézkedéseket tartalmazza, 2011-ben 3. kötetként bemutattuk a civil szervezetek esélyegyenlőségi jó gyakorlatait tartalmazó Esélyegyenlőségi Almanachot, amelyben több mint 80 szervezet jó példái szerepelnek.

A rendezvényekről, kiadványokról 2010-2011-ben 88 cikk jelent meg **on-line vagy papíralapú lapokban, a rádiós-tévé megjelenések** száma 25 (a 2010-es 12 alkalom, szerződésben rögzített Rádió C műsorokon felül), ebből 12 országos sugárzású adókon (M1, Hír Tv, Kossuth Rádió). A műsorban töltött percek és a megjelent cikkek reklámértéke a szokásos, 2010-11-es díjszabás alapján több mint 40 millió forint – amelyet így megspóroltunk. Eseményeinkkel e mellett rendszeresen megjelenünk a szociális és civil levelező listák, valamint a Főváros hírei között (Budapest Hírlevél). Saját honlapjuk www.pestesely.hu havi látogatottsága meghaladta a 6.000-et.

Rendezvények és rendezvényi megjelenések 2010:

- ✓ Befogadó oktatás fogyatékos személyek számára (előadást tartottunk a települési esélyegyenlőségi programról)
- ✓ Új látásmód – érzékenység, innováció és közös tanulás a látássérült emberek munkaerő-piaci re/integrációjáért (előadást tartottunk a települési esélyegyenlőségi programról és a felelős munkáltatói gyakorlatokról)
- ✓ Fővárosi Civil Nap (partnerként Egymásra lépni tilos!-standdal, és a települési esélyegyenlőségi programról szóló előadással vettünk részt)
- ✓ Szociális expo 2010 (bemutakozó stand és előadás a Budapest – több, mint esély c. települési esélyegyenlőségi programról)
- ✓ Települési esélyegyenlőségi referensek találkozója – Mi várható a főváros esélytervének végrehajtásában?
- ✓ Lecím konferenciák, Bécs, Párma (menekültek téma, projektpartnerként, előadással)

Rendezvények és rendezvényi megjelenések 2011:

- ✓ "Add Tovább" Alternatív modellek, együttműködések és módszertani lehetőségek a munkaerő-piaci integráció támogatására (roma integrációs téma, résztvevőként, beszélgetésben)
- ✓ Kreater Anonim Innovátorok Klubja (roma integrációs téma, résztvevőként, beszélgetésben)
- ✓ Családbarát munkahely, motivált alkalmazott – módszerek, eszközök, amelyekkel mindenki nyerhet (nők foglalkoztatása, moderátorként)
- ✓ IntegrArt 2011 (esélyegyenlőség, résztvevőként, beszélgetésben)
- ✓ Egyenlítő Bazár (esélyegyenlőség, társasjátékkal, standdal, érzékenyítő foglalkozásokkal)
- ✓ HAKÖSZ-nap a Corvinuson (társasjátékkal, standdal, érzékenyítő foglalkozással)
- ✓ Lecím 2. és 3. nemzetközi workshop (menekültügyi, szervezőként, munkacsoport koordinátoraként (20-20 résztvevő))
- ✓ 50 éve, 40 éve... a cigányokról a párthatározat és a Kemény István-féle felmérés évfordulóján (roma integrációs téma, résztvevőként, beszélgetésben)
- ✓ LIGA Szakszervezetek: Az idős és idősödő munkavállalók magyarországi foglalkoztatási helyzete, illetve munkaerő-piaci helyzetük javításának lehetőségei (résztvevőként, beszélgetésben)
- ✓ Színes Média (kisebbségek és média téma, résztvevőként)
- ✓ Esélyháló konferencia (szervezőként (112 résztvevő))
- ✓ Utcáról hova? konferencia (hajléktalanügy, résztvevőként, beszélgetésben)
- ✓ Roma kutatások, 2010: Élethelyzetek a társadalom peremén (résztvevőként, beszélgetésben)
- ✓ Ökopolitika és munkavállalói jogok (munkavállalói jogok téma, résztvevőként)
- ✓ Elfogadás napja (esélyegyenlőség, standdal, társasjátékkal, érzékenyítő foglalkozással)
- ✓ Fővárosi Autizmus Munkacsoport ülései (autizmus konceptiót kidolgozó testület tagja,

- ✓ foglalkoztatás és érzékenyítés témájú munkacsoportok koordinátora)
- ✓ Útközések esélyegyenlőségi konferencia (esélyegyenlőség, résztvevőként)
- ✓ Antidiszkriminációs hálózat ülése (munkacsoport tagként, országjelentés véleményezésében közreműködés)
- ✓ Lecim konferenciák, Berlin, Brüsszel (menekültek téma, projektpartnerként, előadással)

Esély-galéria rendezése:

Az új épület adottságait kihasználva 2010-től rendszeresen lehetőséget adunk fiatal, hátrányos helyzetű művészeknek arra, hogy munkáikat a szakma és a közönség számára bemutassák. 2010 február-márciusban Czibi Róbert roma származású fiatal festőművész kiállításának adtunk helyet, az év későbbi részében az Önarckép sorozat hajléktalan és bevándorló portréi, majd a 2009-es Beindító – roma gyakornoki programunk résztvevőinek portréit láthatták vendégeink. A 2010-es évet az Igazgyöngy Alapítvány gyűjtéséből származó: A mi meséink. Alkotások a nyomor széléről című szegény gyermekek meseillusztrációiból készült kiállítás zárta. 2011-ben tavasztól az Önarckép-sorozat másik kiállítása, a We are here/Itt vagyunk! című, roma tematikájú fotósorozat volt látható, ezt az Egymásra lépni tilos! alkotói pályázat legjobb munkáiból rendezett kiállítás váltotta szeptemberben.

II.1.3 2012-es tervek

A **mainstream (horizontális) megjelenítés** változatlanul folytatódik az általunk és közreműködésünkkel kidolgozandó vagy felülvizsgálandó ágazati szakmai stratégiai anyagok vonatkozásában.

A **monitoring rendszer kidolgozása** során 2012 első negyedévében befejezzük az ágazati egyeztetéseket, majd ezek alapján, a rögzített indikátorokról való adatgyűjtéshez kidolgozzuk a mérőeszközöket, és megkezdjük a Települési esélyegyenlőségi program 2012 őszen esedékes első felülvizsgálatához az adatgyűjtést. Az adatok összegyűjtése és értékelése várhatóan 2012 végére elkészül, amely alapján 2013 elején a Települési esélyterv megvalósulására vonatkozó rendszerezett, mérési-ellenőrzési eredményeket kapunk, amelyek alapján kidolgozható a program folytatásának és fejlesztésének iránya, illetve meghatározhatóak a következő, szükséges lépések.

A **társadalmi dialógus** folytatását 2012-re is fontosnak tartjuk. Az elmúlt két év hálózatépítő munkájának köszönhetően rendszerezettebb, fókuszáltabb megjelenésre nyílik lehetőség, amellyel nagyobb csoportokat, költséghatékonyan érünk el. A rendezvények szervezése elsődlegesen az Esélyháló információs és konzultációs lista működtetésére koncentrál, a témaspecifikus rövid (fél napos) workshopok, munkacsoport ülések mellett az év második felében a fejleményekről beszámoló 2. Esélyháló konferencia megszervezését is tervezzük. E mellett továbbra is megjelenünk partnereink rendezvényein standdal, előadásokkal vagy aktív szakmai vitapartnerként.

Honlapjaink működtetése, információs kiadványaink frissítése és a rendezvényekről megjelenő sajtóhírek szintén a társadalmisítás fontos eszközei, ezért ezeket továbbra is biztosítani kívánjuk. A Budapest – több, mint esély című könyvsorozat 4. köteteként tervezzük az Esélyegyenlőségi Almanach bővítését: önkormányzati és intézményi esélyegyenlőségi jó gyakorlatokat tartalmazó példatár megjelenítését. Az adatgyűjtés 2012-ben indul, a megjelenés legkésőbb 2013 elejére várható.

Az Esély-galéria 2012-ben is funkcionál, teret és lehetőséget adva a hátrányos helyzetű alkotóknak, illetve a társadalmi érzékenyítő célú alkotásoknak a megjelenésre.

II. 2 KIEMELT INTÉZKEDÉSEK ÉS PRIORITÁSOK

II.2.1 Elvek és tervek a Budapest – több mint esély programban²

A kiemelt intézkedések konkrét beavatkozásokat, fejlesztendő területeket fogalmaznak meg. E fejezet a fővárosi önkormányzati elköteleződéseknek három szintjét tartalmazza:

- a már működő és további támogatásra érdemes jó példákat,
- prioritásokat, amelyekre pályázati vagy egyéb forrás megteremtése esetén figyelemmel kell lenni, annak érdekében, hogy támogatásuk előnyt élvezzen,
- a konkrét beavatkozások megindítására tett javaslatokat, amelyeket jelen fejezet tartalmaz.

Több olyan intézkedés, illetve prioritás megfogalmazása szükséges, amely csaknem minden védett tulajdonságokkal rendelkező lakossági csoportot érint. Ezeket az Általános intézkedések című fejezet tartalmazza.

Azokat a prioritásokat, beavatkozásokat, amelyek egy-két konkrét célcsoportra és egy-egy ágazatra fókuszálnak, a Specifikus intézkedések című fejezetben helyeztük el.

II.2.1.1 Általános intézkedések

Az esélyegyenlőségi kultúra kialakulása érdekében igen fontosnak tartjuk azon beavatkozások elsődleges indítását, amelyek megvalósíthatóságukkal és szemléletességükkel felhívják a figyelmet, érzékenyítik a tenni tudókat a cselekvések szükségességére és lehetőségére. Ezeket fejtik ki az Általános intézkedések fejezet. Az intézkedéscsomagokat három téma köré csoportosítottuk:

- érzékenyítő beavatkozások,
- akadályokat csökkentő beavatkozások és a
- befogadó intézmény erősítése.

II.2.1.1.1 Általános érzékenyítő intézkedéscsomag

Az érzékenyítő intézkedéscsomag elsődleges célja, hogy növelje a lakosság problémaérzékenységét, ezzel csökkenjen a védett tulajdonságokkal rendelkező csoportokkal szembeni elutasítás és közömbösség, népszerűbbé és természetessé váljon az odaforduló, segítő, elfogadó magatartás.

Ennek érdekében a Főváros széles kört elérő, **közterületi kampányt** kezdeményez, „**Egymásra lépni tilos!**” címmel. A kampány nagy forgalmú helyeken (hivatalokban, intézményekben, rendezvényeken) elhelyezett, színes, érdekes, figyelemfelkeltő reklámeszközökkel elsősorban a fiatalokat és a lakosságnak az esélyegyenlőség témája iránt már affinitást mutató részét kívánja elérni.

Az érzékenyítő intézkedéscsomag kiemelten célozza a védett tulajdonságokkal rendelkező csoportokkal foglalkozó szakembereket. Annak érdekében, hogy a szakemberek problémaérzékenysége növekedjen, a Főváros támogatja a védett tulajdonsággal rendelkező csoportokról szóló és a gender-szemlélet kialakulásához hozzájáruló **érzékenyítő képzéseket**. A képzések célja, hogy az oktatási, egészségügyi, szociális és egyéb **szakemberek** kapjanak olyan ismereteket, illetve fejleszthessék azokat a készségeiket, amelyek segítségével az általuk nyújtott szolgáltatást illeszteni tudják a célcsoportok szükségleteihez. ... Az érzékenyítő intézkedéscsomag keretében a Főváros az oktatási intézményeibe járó tanulók körében is elő kívánja segíteni a védett tulajdonságú csoportokba tartozó emberekkel kapcsolatos toleráns, valós ismeretekre alapuló szemlélet kialakulását. ... Az érzékenyítő intézkedéscsomag további kiemelt célcsoportja a fővárosi **munkáltatók** köre. Annak érdekében, hogy a munkáltatók problémaérzékenysége növekedjen, és meglássák a védett tulajdonságú csoportok foglalkoztatásában rejlő lehetőségeket, a Főváros támogatja a védett tulajdonsággal rendelkező csoportokról szóló és a gender-szemlélet kialakulásához hozzájáruló **módszertani tanácsadást, érzékenyítő programokat, képzéseket**.

...

---

² A fejezet idézet a Budapest – több mint esély 2., Intézkedések című kötetéből

II.2.1.1.2 Általános akadálymentesítési intézkedéscsomag

Az akadálymentesség kérdése a fogyatékos embereken kívül egyéb célcsoportokat is érinthet: a kisgyermekkel élők, az idősek sok területen ütköznek fizikai akadályba, míg az alacsonyabb iskolai végzettségű embereket az infokommunikációs akadályok hátráltatják egyes szolgáltatások hatékony igénybe vételében. Főváros feladata az egyenlő esélyű hozzáféréssel és akadálymentesítéssel kapcsolatos, hatályos jogszabályoknak való megfelelés folyamatos biztosítása. Ennek érdekében az egyenlő esélyű hozzáférés segítése a szolgáltatások elérésében és azok önálló igénybe vételében.

A **fizikai akadálymentesítés** részeként a Főváros fontosnak tartja, hogy biztosítsa a szolgáltatások, programok illetve intézmények akadálymentes és biztonságos hozzáférést ... Az **infokommunikációs akadálymentesítés** részeként már elkészült a Főváros W3C szabványnak megfelelő internetes oldala, a könnyen érthető szövegezésű oldal létrehozása jelenleg folyamatban van, a tervek szerint ezt a siketbarát oldalak létrehozása követi. ...

Az akadálymentesítés mellett a **biztonságos hozzáférés** jegyében a közterületek fejlesztésekor, felújításakor vizsgálja és figyelembe veszi a nők speciális, közbiztonsággal kapcsolatos szükségleteit (pl. ór által jól látható helyen lévő, kivilágított parkolóhelyek, mint női parkoló kialakítása).

II.2.1.1.3 Befogadó intézmény intézkedéscsomag

Az érzékenyítésen túl fontos, hogy a Főváros szolgáltatói és intézményei (a vonatkozó szakmai jogszabályok engedte kereteken belül) olyan elemeket építsenek be működésükbe, eljárásrendjükbe, amelyek a védett tulajdonsággal rendelkező csoportokat segítik szolgáltatásaik hatásos és hatékony igénybe vételében.

Fontos ezért, hogy a szolgáltatást nyújtó szakemberek befogadó szemlélettel rendelkezzenek, ismerjék meg a védett tulajdonsággal rendelkező lakossági csoportok speciális szükségleteit, és mind a szolgáltatási formák, mind az igénybe vétel módjának kialakításánál vegyék ezeket figyelembe. ...

A befogadó szemlélet jegyében az ügyfélterek kialakításakor, átalakításakor az akadálymentesítésen túlmenően is figyelembe kell venni a védett tulajdonsággal rendelkező csoportok speciális szükségleteit. A Főváros támogat minden erre irányuló kezdeményezést, így például az **ügyfélterekben játszó-, szoptató és pelenkázó helyek** kialakítását. ...

II.2.1.2 Specifikus intézkedések

II.2.1.2.1 Időseket és családokat segítő intézkedéscsomag

A Főváros fontosnak tartja a **generációk közötti együttműködést**, mert az egyszerre oldja az idősek izolációját és csökkenti a kisgyermekes családok gyermekmegőrzéssel és a napi élet megszervezésével kapcsolatos nehézségeit, valamint a családon belül a generációk közötti konfliktusokat. Ezért a Főváros támogatja mindazokat a civil és intézményi kezdeményezéseket, amelyek a generációk közötti együttműködés különböző formáit kívánják kialakítani vagy fenntartani. ...

II.2.1.2.2 Elhelyezkedést segítő intézkedéscsomag

A Főváros fontosnak tartja, hogy a védett tulajdonságokkal rendelkező és hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlőségét a munkaerőpiacon is biztosítsa. Ezért feladatának tekinti ezen csoportok **munkába állásának és munkában tartásának elősegítését**. A Főváros támogatja a fővárosi fenntartású intézményekben, szervezeteknél működő, ilyen irányú programokat, ösztönzi az ezzel kapcsolatos civil kezdeményezéseket. ...

II.2.1.2.3 Mobil szűrések intézkedéscsomag

A Főváros fontosnak tartja, hogy az **egészségügyi szűrő-, megelőző és rehabilitációs programok** eljussanak a védett tulajdonságokkal rendelkező és hátrányos helyzetű csoportokhoz is. Ezért **összefogást** kezdeményez az **egészségügyi programok érdekében**, az ÁNTSZ, a háziorvosi és védőnői szolgálatok, a kórházak és a járóbeteg szakellátás, a kerületi intézmények és a civilek képviselőinek bevonásával. ...

II.2.1.2.4 A kultúrafogyasztásért intézkedéscsomag

A Főváros fontosnak tartja, hogy a védett tulajdonságokkal rendelkező és hátrányos helyzetű csoportok hozzáférjenek a fővárosi kulturális javakhoz (programokhoz, szolgáltatásokhoz, rendezvényekhez). Ezért folyamatosan támogatja a kulturális intézmények látogatását segítő programokat ... illetve figyelemmel kíséri a célcsoport bővítésének lehetőségeit.

A Főváros mint fenntartó javasolja az intézményeknek és intézményvezetőknek azoknak a szolgáltatási és **intézményi gyakorlatoknak a megerősítését**, amelyek a kultúrához való egyenlő esélyű hozzáférést segítik elő. A Főváros különösen támogatja azokat az intézményi gyakorlatokat, amelyek a megfelelő nyitvatartási idővel, gyermekmegőrzési lehetőség biztosításával elérhetővé teszik a város női lakossága számára a kulturális javakhoz való hozzáférést.

...

II.2.1.2.5 Sokszínű kultúra intézkedéscsomag

A Főváros fontosnak tartja a helyi szubkultúrák megismertetését, integrálását a Főváros kulturális arculatába. Ezért támogatja a **sokszínűséget népszerűsítő fővárosi kulturális események** számának növelését, és a fővárosi kulturális intézmények és szervezetek bevonását az **„Egymásra lépni tilos!” kampányba**.

A bizottsági céltartalékok **pályázatai** előnyben részesítik azokat a témákat, amelyek hozzájárulnak az eltérő kultúrák széleskörű megismeréséhez, a többségi és a kisebbségi kultúrák találkozásához.

A Főváros elkötelezett a cigány kisebbségi önkormányzatok, a roma civil szervezetek, a kerületi önkormányzatok és a Fővárosi Önkormányzat közötti együttműködés fejlesztése iránt, a közös program- és szolgáltatásszervezés, a romaprogramok megvalósítására fordított erőforrások bővítése és összekapcsolása érdekében.

...

II.2.2 Végrehajtás, eddigi eredmények

A kiemelt intézkedéseken belül 2010-től kezdve a szakmai kompetenciák, prioritás és forráslehetőségek figyelembe vételével a FEMI számára a következő feladatokat írta elő a Budapest Esély Nonprofit Kft. közszolgáltatási szerződése: az Egymásra lépni tilos! érzékenyítő kampány kidolgozása és megkezdése (kapcsolódási pont: II.2.1.1.1 Általános érzékenyítő intézkedéscsomag), képzések szakembereknek és munkáltatóknak, esélyegyenlőség témában (kapcsolódási pont: II.2.1.1.3 Befogadó intézmény intézkedéscsomag és II.2.1.2.2 Elhelyezkedést segítő intézkedéscsomag), munkáltatóknak szóló tanácsadás a munkahelyi esélyegyenlőségről és a speciális helyzetű munkavállalók alkalmazásának optimalizálásáról témában (kapcsolódási pont: II.2.1.2.2 Elhelyezkedést segítő intézkedéscsomag).

II.2.2.1 Általános intézkedések

II.2.2.1.1 *Általános érzékenyítő intézkedéscsomag*

Az intézkedési csomag részeként megvalósuló **Egymásra lépni tilos! című érzékenyítő kampány** fel kívánja hívni a lakosság, és elsősorban a fiatalok figyelmét a diszkriminációra, annak természetellenes és veszélyes voltára. A kampány célja, hogy a tolerancia természetes, a diszkrimináció pedig elítélendő legyen. Legyen „ciki” rasszistának vagy szexistának lenni, legyen ciki, ha valaki nem mutat tiszteletet az idősek iránt, **legyen ciki kigúnyolni a fogyatékosokat**, legyen ciki átlépni az utcán fekvő hajléktalanokon! Vegyük észre, ha diszkriminálnak, vegyük észre, ha diszkriminálunk!

Indulásának évében, 2010-ben a kampány csatlakozott a Szegénység és társadalmi kirekesztés elleni európai év eseménysorozatához, ennek keretében számos rendezvényen megjelent. E mellett az első két évben a célcsoportok eléréséhez eszközfejlesztés történt: fiataloknak és felnőtteknek szóló oktató társasjáték készült, a fiatal generációk eléréséhez honlap és Facebook-profil jött létre. A lakossági aktivitás növelésére az esélyegyenlőség témájában amatőröknek szóló alkotói pályázat zajlott 2010-ben és 2011-ben is. Tevékenységünk eredményességét – a kampány szellemiségének terjedését – mutatja, hogy az elmúlt két évben a kampány megvalósításában több mint 20 intézményi, egyházi és civil partner és – a fizetett alkalmazottak szervezésével – közel 20 önkéntes is részt vett.

Az **eszközfejlesztés** célja az volt, hogy olyan, a lakosság széles körét, a szakembereket, a munkáltatókat, illetve a lakosság köréből különösen a fiatalokat elérő eszközrendszer jöjjön létre, amely hosszú távon képes fenntartani a kampányt és annak érzékenyítési eredményeit. Sőt egy idő múlva "önműködővé" teszi az érzékenyítést, azaz: a fiatalok, a szakemberek, intézmények, civilek, vagy épp a munkáltatók önmaguktól csatlakoznak, használják a kampány logóját, támogatják elveit, céljait. Megfelelő eszközökkel e mellett hosszabb távon anyagi támogatás (pl. helyi profitorientált cégektől, vállalkozóktól vagy pályázatokból) is bevonható a kampány folytatásához, körének kiszélesítéséhez. Ennek keretében az első két évben:

- **Promóciós termékek** készültek: poló, frizbi, labda, hűtőmagnes, matrica – logózott termékek szóróanyagként és "jutalomtárgyakként" rendezvényekre.
- **Molinók, táblák és megállító-táblák:** rendezvényi megjelenéshez, partnereink nagy forgalmú helyiségeibe (pl. 7 budapesti fürdőbe) kihelyezve.
- **Esélyegyenlőségi totót és kvízt** állítottunk össze partnereink segítségével, magyar és angol nyelven – rendezvényi megjelenéshez, oktatási intézményeknek, képzésekhez, honlapokra.
- Esélyegyenlőségi témájú **képeslapok** készültek – könnyed, humoros, képregényszerű formájú esélyegyenlőségi üzenetek.
- Nyilvánosságot tájékoztató projekt **kiadvány** – részben saját kiadványainkban, részben más szervezetek esélyegyenlőségi témájú kiadványaiban a kampányról (pl. Holokauszt Emlékközpont).
- **Egymásra lépni tilos! című oktató társasjáték** készült, majd tesztelés után gyerek és felnőtt verzió vált véglegessé. Az Egymásra lépni tilos! társasjáték civilek, iskolák, tanulni vágyó fiatalok és felnőttek számára készült. Célja, hogy a játékosok jól szórakozzanak, miközben többet tudnak meg a magyarországi kisebbségek helyzetéről. A játék prototípusa jól szerepelt a Civil Szigeten, azóta több partnerszervezet oktatási célokra, érzékenyítő tréningekre és osztályfőnöki órákra is kölcsönkérte. 2011-ben a társasjátékból 30 db készült azzal a céllal, hogy azt partnereknek (elsősorban oktatási és művelődési intézmények, ahol lehetőség van használatukra)

kiadhatunk, illetve rendezvényen, oktatásokon játszhatunk vele a résztvevők. Ezt eddig 6 partnerünkhöz helyeztük ki, a további tárgyalások folyamatban vannak.

- **Facebook profil** készült amely alapvető információkat, híreket, képeket közöl a kampány megjelenéseiről, rendezvényeinkről. A profilhoz 2011 végéig több, mint 5000 ember és szervezet (intézmény, egyházi és civil szervezet) csatlakozott.
- A **www.egymasralepnilos.hu** honlap célja, hogy a fiatalok számára vonzóvá tegyük a kampány üzeneteit, bevonjuk őket az üzenetek széleskörű terjesztésébe. A honlap ismerteti a kampánycélokat, ezzel kapcsolatos történeti ismerteket, de híreket, eseményeket, érdekességeket is közöl, megtalálhatóak rajta esélyegyenlőséggel kapcsolatos totók, kvízek, és a kapcsolódó alkotói pályázat legjobb alkotásai. Az oldal látogatottsága 2-3 ezer fő havonta.

A kifejlesztett eszközöket saját **rendezvényeinken** és partnerszervezeteknél való megjelenés során használtuk fel. A kampány eseményekhez köthető megjelenései az első két évben:

- **Alkotói pályázat:** 2010-ben és 2011-ben is kiírtuk mindenki számára nyitott alkotói pályázatunkat, amelynek témája az esélyegyenlőség. A pályázaton bárki indulhatott, kortól, nemtől, lakóhelytől és megszállottságtól függetlenül, akinek tapasztalata, véleménye van a diszkriminációról vagy annak megelőzéséről, és művészi formába tudja önteni. A beérkezett művek felkerültek a kampány honlapjának galériájába. Az alkotásokat a cég képviselőiből és művészekből álló szakmai zsűri bírálta el, a legjobbakból pedig 2011-ben kiállítást szerveztünk, illetve a kampány további részében használjuk fel őket. A két évben a pályázatra több mint 220 munka érkezett, a zsűri összesen 32 tárgy- vagy pénznyereményt osztott ki a legjobb alkotásokat beküldők között, a munkáikból pedig 2011. szeptemberében az Esély-Galériában rendezett kiállítást.
- 2010-ben a Társadalmasítás keretében a **Rádió C**-vel való együttműködésben az Egymásra lépni tilos! kampány menetéről mind a **16 adás**ban hírt adtunk, beszámoltunk az eszközfejlesztésről, különösen a társasjáték sikeréről, elérhetőségéről, a honlap indulásáról és újdonságairól, illetve az alkotói pályázat fejleményeiről és a díjátadóról.
- A Budapesti Esélyházzal partnerségben **rendhagyó osztályfőnöki órákat** tartottunk, amely alapján összeálló tematika alapján a cégünkhöz tanulmányútra érkező középiskolás, egyetemista és felnőtt csoportoknak is 45-90 perces érzékenyítő gyakorlati foglalkozást tartunk (előzetes időpont egyeztetés alapján) A foglalkozás során interaktív módszerekkel, csoporthelyzetben önmagukról, a kisebbségi csoportokról, illetve a hozzájuk való viszonyukról tudhatnak meg többet a résztvevők. Szembesülnek némely tévhitükkel, előítéletükkel, információkat és élményeket szereznek, amelyek segítségével ezek oldódnak. A 2011-ben az irodában illetve külső helyszínen rendezett ilyen jellegű foglalkozásokon (12 alkalommal) összesen több mint 100 fő vett részt, nagyrészt a 16-30 éves korosztályból.
- A **fejlesztésekhez** 2011-től kezdve pályázati forrásokat, partnereket, céges támogatókat keresünk, illetve a rendszerezett **forrásteremtés előkészítésére** törekedtünk. Elkészültek az ehhez alkalmas magyar és angol nyelvű promóciós anyagok, a honlapon és a Facebook-profilon is találhatóak információk a csatlakozás mikéntjéről. A 2011-es Esélyháló konferencián kialakult az a hálózat, amelyen keresztül (potenciális) szakmai partnereinket elérhetjük, az év második felében megindult több nagykövetséggel a kapcsolatépítés (megtörtént az első megkeresés a Brit, Amerikai, Norvég Nagykövetségek esetén).

Az Egymásra lépni tilos! kampányhoz kapcsolódó további rendezvények és rendezvényi megjelenések 2010-ben:

- Európai év a szegénység és a társadalmi kirekesztés ellen 2010 – nyitórendezvény (standdal és gyerekprogramokkal vettünk részt)
- Esélyegyenlőségi nap (standdal és családi programokkal vettünk részt)
- Fővárosi Civil Nap (partnerként Egymásra lépni tilos!-standdal, és a települési esélyegyenlőségi programról szóló előadással vettünk részt)
- Egymásra lépni tilos! – társasjáték sajtónyilvános bemutatója a Gödör Klubban
- Civil Sziget (Egymásra lépni tilos! stand saját programokkal és hat meghívott partnerszervezettel)
- EduKid Családi nap a fogyatékossgal élő gyermekekért (stand lakossági szolgáltatásainkról és az Egymásra lépni tilos! kampányról)
- Szociális expo 2010 (bemutató stand)

Az Egymásra lépni tilos! kampányhoz kapcsolódó további rendezvények és rendezvényi megjelenések 2011-ben:

- IntegrArt 2011 (esélyegyenlőség, résztvevőként, beszélgetésben)
- Egyenlítő Bazár (esélyegyenlőség, társasjátékkal, standdal, érzékenyítő foglalkozásokkal)

- HAKÖSZ-nap a Corvinuson (társasjátékkal, standdal, érzékenyítő foglalkozással)
- Önarckép kiállítás az Esély-galériában (kiállítás megnyitója, szervezőként (35 résztvevő))
- Színes Média (kisebbségek és média téma, résztvevőként)
- Esélyháló konferencia (szervezőként (112 résztvevő))
- Egymásra lépni tilos! alkotói pályázat díjátadó és kiállítás megnyitó (szervezőként (42 résztvevő))
- Elfogadás napja (esélyegyenlőség, standdal, társasjátékkal, érzékenyítő foglalkozással)

II.2.2.1.1 Befogadó intézmény intézkedéscsomag

Az intézkedéscsomag megvalósulását tevékenységeink közül elsődlegesen az esélyegyenlőségi képzés-koordináció szolgálta. A cél a szolgáltató szakemberek problémaérzékenységének növelése, a védett tulajdonságú csoportok napi, konkrét akadályainak megismertetése, a diszkrimináció veszélyének és az esélyegyenlőség hiányosságainak tudatosítása.

A képzések célcsoportja a fővárosi fenntartású intézmények humán szolgáltató szakemberei. 2010-11ben 6 munkahelyi esélyegyenlőségi képzésen (3 napos) 72 fő, önkormányzati intézmények munkatársai vettek részt. E mellett a mutatkozó igény alapján 3 képzésünket szociális akkreditációra nyújtottuk be, és megtörtént két új, segítő szakembereknek és ügyfélszolgálatokon dolgozóknak szóló képzés kidolgozása és akkreditálása. Ezek a képzések a speciális helyzetű társadalmi csoportokkal való kommunikációt segítik, a problémáik iránti nyitottságot növelik, ezzel járulnak hozzá a befogadó intézményi gyakorlatok kialakulásához. Ilyen témájú összesen 6 db 3 napos képzésünkön 94 fő vett részt.

A települési esélytervhez kapcsolódó képzéseket a Főváros és intézményei számára térítésmentesen biztosítjuk

II.2.2.1.2 Elhelyezkedést segítő intézkedéscsomag

A képzéseken túl 2010-ben elsődlegesen egyéni és online tanácsadást végeztünk, eseti megkeresésre, mintegy tíz fővárosi intézmény, mint munkáltató esélyegyenlőségi jó gyakorlatait támogattuk esélyterv felülvizsgálattal, vagy a képzéseket követő egyéni konzultációkkal.

2011-ben, az Esélyháló-munkacsoport tagjainak, összesen 35 munkáltató részvételével csoportos tanácsadást tartunk, amelynek célja a már elkészített munkahelyi esélytervek vizsgálata, felülvizsgálata, ehhez javaslatok adása és tapasztalatcsere a gyakorlatról. Az Esélyháló levelezőlista a munkáltatóknak szóló online tanácsadás felületeként is funkcionál. Könnyített foglalkoztatás és Nők a munkahelyen címmel felfrissítettük speciális helyzetű nők foglalkoztatásáról szóló régebbi módszertani kiadványunkat.

II.2.3 2012-es tervek

Az **Egymásra lépni tilos! érzékenyítő kampány** folytatása 2012-ben két irányban várható: folytatjuk a forrásteremtés és az intézményi, egyházi és civil partnerek megkeresését, részben az Esélyháló listán keresztül. A társasjátékkal és a rendhagyó osztályfőnöki órákkal elsődlegesen középiskolákra koncentrálunk, a diákönkormányzatokat és diákköröket bevonva tervezzük a terjesztést, amely alkalmat ad további önkéntesek toborzására is. A középiskoláknál folytatott kampánymunkát összekötjük az alkotói pályázatból rendezett kiállítás bemutatásával, és az újabb alkotói pályázat népszerűsítésével. A várható támogatóktól az alkotói pályázatok 2010-2012 között beérkezett legjobb munkáinak szélesebb körű megjelenítésére (metrókampány, óriásplakát stb.) és a honlap fejlesztésére (interaktív felület, online Egymásra lépni tilos társasjáték) várunk forrást. Változatlanul fenntartjuk és bővítjük a honlapot és a Facebook profilt, illetve a már meglévő, kifejlesztett eszközökkel saját eseményeket (rendhagyó órák, Esélyháló-workshopok, kiállítások) szervezünk, illetve részt veszünk partnereink eseményein. A szakmai partnereket e mellett a társasjáték terjesztésébe is bevonjuk, illetve táblákat, megállító táblákat helyezünk ki további nagy forgalmú, fővárosi művelődési és sportintézmények területén lévő pontokra, együttműködések keretében.

Esélyegyenlőségi képzés koordináció: a cél változatlanul a szolgáltató szakemberek problémaérzékenységének növelése, a védett tulajdonságú csoportok napi, konkrét akadályainak megismertetése, a diszkrimináció veszélyének és az esélyegyenlőség hiányosságainak tudatosítása. Célcsoportja a fővárosi fenntartású intézmények humán szolgáltató szakemberei. A képzési

koordináció keretében 2012-ben folytatni kívánjuk az elkezdett 7 képzés kidolgozását, az Esélyhálótagok bevonásával, illetve megkezdjük a kidolgozott, de akkreditációra még be nem nyújtott 2 képzés akkreditációját. Amennyiben a jogszabályi háttér a települési esélyegyenlőségi tervekkel kapcsolatos képzéseink kidolgozását lehetőségessé teszi, ezzel kapcsolatosan tervezett 3 féle képzésünket is akkreditáltatni kívánjuk, illetve szociális és pedagógus továbbképzésbe is akkreditálunk néhány hasznos, a kisebbségi csoportokkal kapcsolatos érzékenyítést célzó tréninget. A 2012-es képzési programban a települési esélytervhez kapcsolódó képzéseket a Főváros és intézményei számára továbbra is térítésmentesen biztosítjuk. Esélyegyenlőségi képzési programunkhoz kapcsolódóan az esélyegyenlőséggel kapcsolatos jó gyakorlatokat összegyűjtő kiadványba a kerületek és intézmények képzési tevékenységét bemutató blokkot is beillesztettünk, ez a 2012 végére tervezett kiadvány része lesz.

Befogadó intézmény, munkahelyi esély fejlesztése: ezen belül a munkahelyi esélyegyenlőségi referensek szakmai továbbképzésének biztosítása, a munkahelyi vezetők és a dolgozók egyszeri, alapvető esélyegyenlőségi képzése, végül helyi és csoportos tanácsadás biztosítása a munkahelyi esélyegyenlőség fejlesztésével kapcsolatos kérdésekben (pl. munkavállalókkal kapcsolatos gyakorlatok áttekintésében, esélyegyenlőségi tervek fejlesztésében) a legfontosabb feladatunk. A befogadó intézmény és munkahelyi esélyfejlesztés jegyében fővárosi fenntartású munkáltatók képviselői számára továbbra is térítésmentesen tesszük elérhetővé a befogadó munkahelyeket támogató képzéseinket, tréningjeinket, e mellett kedvező feltételek között adunk lehetőséget az esélyegyenlőségi tervek felülvizsgálatára és az ezzel kapcsolatos tanácsadásra – az Esélyháló keretében csoportos, szükség szerint online vagy személyes konzultáció formájában. Az erre alkalmas munkáltatóknak felajánljuk a social label audit lehetőségét. A térítésmentes képzésekbe 2012-ben legalább 50 főt, az esélyegyenlőségi terv készítésbe/felülvizsgálatba csoportos tanácsadásba 30, egyéni tanácsadásba 5 szervezetet szeretnénk bevonni (ide értve a social label auditra jelentkezőket is).

Ezek mellett folytatjuk a 2011-ben a **Fővárosi Autizmus Munkacsoporttal** megkezdett munkát a foglalkoztatás és az érzékenyítés területén, a közös munka eredményeit minden felsorolt pontba beépítjük.

Amennyiben forrásaink erre lehetőséget adnak, szeretnénk a kisebbségi csoportokkal kapcsolatos **munkáltatói jó gyakorlatokat** listázó, hatkötetes **eszköztárunk** további köteteit is **aktualizálni**, különösen fontos lenne a roma munkavállalókkal, az egyes fogyatékosági csoportokba tartozó munkavállalókkal kapcsolatos kötetek felfrissítése. A migránsügyi szervezetek és a Főváros között (uniós támogatással) létrejött együttműködés pedig jó lehetőséget adna a migránsokkal kapcsolatos kötet megújítására.

Az **Esély-Galéria** működtetése is tovább folytatódik, hátrányos helyzetű művészek munkáinak kiállításával, illetve kisebbségi csoportokról szóló tematikus kiállításokkal.

Budapest, 2011. november 10.

Garadnay Tea
vezető
Fővárosi Esélyegyenlőségi Módszertani Iroda